

Nr 57.

Av herrar **Hagård** och **Sveningsson**, om ökning av antalet provinsialläkartjänster.

År 1938 framlade medicinalstyrelsen en plan för rikets indelning i provinsialläkardistrikt. Enligt denna skulle en tjänsteläkare finnas på 8 000 invånare i stället för dittillsvarande 12 000 invånare. För ett genomförande av planen skulle för det dåvarande erfordras ytterligare omkring 170 provinsialläkare, vilka beräknades bli tillsatta inom loppet av tio år eller matematiskt 17 nya läkare per år. Vid anmälan av medicinalstyrelsens förslag vid 1939 års riksdag begränsade sig departementschefen till att föreslå tillsättandet av 10 nya ordinarie provinsialläkartjänster under budgetåret 1939/1940. Riksdagen uttalade sig emellertid omedelbart för en snabbare utbyggnadstakt, än vad propositionen innebar, samt anslog för nämnda budgetår medel för inrättande av 15 nya läkartjänster. På grund av förhållandena under den senaste tiden har planens fullföljande avsevärt fördröjts, så att under de gångna sex åren endast 35 tjänster inrättats av ca 100 planerade.

Medicinalstyrelsen har ansett det vara angeläget att under de närmaste åren söka forcera fullföljandet av 1938 års plan under de år, som återstå av den ursprungliga tioårsperioden, och på grund härav nu föreslagit inrättandet av 50 nya ordinarie provinsialläkardistrikt från och med den 1 januari 1946.

Det föreslagna antalet kan synas högt, men det innebär i själva verket dock endast 20 helt nya läkartjänster. Icke mindre än 30 uppstå genom att lika många extra provinsialläkardistrikt förändras till ordinarie. De 20 nya distrikt, som skulle utgöra nettoökningen, borde enligt medicinalstyrelsens mening inrättas med särskild hänsyn till norrländska förhållanden.

Man kan ur ekonomisk synpunkt respektera den återhållsamhet, som departementschefen visar, då han begränsar sig till att för nästkommande budgetår föreslå inrättandet av blott 20 nya ordinarie tjänster. Av dessa skulle dessutom en del avses för förändring av extra provinsialläkartjänster till ordinarie.

Enligt vårt förmenande kan emellertid en så ringa utökning av tjänsteläkarnas antal icke försvaras under för handen varande omständigheter. Den omfattande utbyggnad av hälso- och sjukvården, som redan beslutats t. ex. på mödra- och barnavårdens och skolhälsovårdens område, kommer att till huvudsaklig del bli reformer på papperet, därest icke tjänsteläkarorganisationen kan utbyggas i erforderlig omfattning. En utbyggnad enligt 1938 års plan är — som medicinalstyrelsen också framhåller — icke tillräcklig i detta sammanhang. Som nästa steg i utvecklingen tränger sig med nödvändighet fram kravet på en väsentlig nedsättning av medeltalet invånare i provinsialläkardistrikten.

Ett uppskjutande av tjänsteläkarorganisationens utbyggande medför i första hand bibehållande av en otillfredsställande låg standard i vissa delar av landet framförallt på landsbygden, något som måste framstå som en orättvisa mot invånarna inom dessa områden. Icke minst inom Älvsborgs län med dess relativt stora avstånd och glesa bebyggelse i vissa delar äro önskemålen om en bättre tillgång på läkare starkt framträdande. Ett uppskov vållar dessutom anhopning av behov, som slutligen vid en viss tidpunkt kräva sitt tillfredsställande med proportioner, som icke äro lyckliga för en lugn och god utveckling på detta område.

Det kan i detta sammanhang förtjäna framhållas, att ett genomförande av en obligatorisk sjukförsäkring, varom förslag framlagts, kräver en avsevärd ökning av tjänsteläkarnas antal. Därest de ekonomiska förhållandena för vårt land icke allvarligt försämras, torde frågan om denna gren av socialförsäkringen under den allra närmaste tiden komma att bliva aktuell. Det måste framstå såsom önskvärt, att provinsialläkarorganisationen då är utbyggd så långt sig göra låter.

På grund av vad sålunda anförts få vi vördsamt föreslå,

att riksdagen måtte besluta, att antalet provinsialläkartjänster måtte från och med den 1 januari 1946 utökas med 50 i enlighet med medicinalstyrelsens förslag.

Stockholm den 17 januari 1945.

Alarik Hagård.

Ragnar Sveningsson.
